

Forslag til landstingslov om konkurrence
(Landsstyremedlemmet for handel)

Forelæggelsesnotat.

1. behandling.

De konkurrencemæssige forhold i Grønland bliver som følge af omdannelsen af Kalaallit Niuerfiat ændret væsentligt. Fra at være et samlet markedsområde med en virksomhed, der havde en monopollignende stilling, bliver Grønland i højere grad et markedsområde med virksom konkurrence.

Den særlige markedsregulerende position, som Kalaallit Niuerfiat i kraft af ensprissystemet har indtaget inden for langt den overvejende del af engros- og detailhandelen, har medført, at virksomheden reelt har været prisfastsættende. Denne rolle har Kalaallit Niuerfiat haft ikke alene i områder, hvor virksomheden var eneudbyder, men også i konkurrenceområder, som de større byer i Grønland.

Kalaallit Niuerfiats regulerende funktion vil ophøre ved omdannelsen af Kalaallit Niuerfiat den 1. januar 1993, da aktieselskabet KNI-Detail A/S i konkurrenceområder vil skulle fungere i ægte og lige konkurrence med private næringsdrivende. Det indebærer, at der efter 1. januar 1993 vil opstå et behov for en konkurrenceregulerende lov.

Tidligere blev konkurrenceforholdene reguleret af monopolloven, der indtil 1. januar 1990 også gjaldt i Danmark. Monopolloven er stadig gældende i Grønland, men tilsynsmyndigheden (monopoltilsynet) eksisterer ikke længere, da monopoltilsynet blev nedlagt i Danmark ved monopollovens ophævelse.

Man har derfor i Grønland en monopollov uden en administrerende myndighed, hvorfor loven på nuværende tidspunkt er uden praktisk betydning for det grønlandske samfund. Forslaget til konkurrenceloven afløser således monopolloven.

Det lovforslag, som Landsstyret i dag fremlægger, har to overordnede formål. Dels skal det sikre konkurrencen de steder i Grønland, hvor der allerede er - eller hvor det er muligt at tilvejebringe - en virksom konkurrence. Dels skal det hindre, at der sker misbrug af en dominerende stilling på et markedsområde med svag eller ingen konkurrence.

Misbrug af en dominerende rolle på et markedsområde er vigtigt at have for øje. Grønland har helt specielle markedsforhold, der dels skyldes, at markedet samlet betragtet er lille og dels, at befolkningen er så spredt over så stort et geografisk område. Det indebærer, at et markedsområde kun kan bære et begrænset antal udbydere. Man må derfor acceptere, at der er markedsområder, der beherskes af få udbydere. Lovforslaget retter sig derfor også særligt mod denne situation.

Loven har både et generelt erhvervspolitisk sigte og et forbrugerrelateret sigte. I de byer, hvor man fuldt opnår markedsøkonomiske, eller hvor man opnår tilnærmet markedsøkonomiske vilkår, er hovedsigtet at fremme konkurrence på markedet indenfor produktion og

handel. Derudover er det som sagt vigtigt at undgå, at der kan ske misbrug af en dominerende position på et markedsområde.

Midlerne til at gennemføre lovens sigte er dels gennemsigtighed på markedet, og dels muligheder for indgreb mod konkurrencebegrænsninger og mulighed for indgreb mod misbrug af markedsdominans.

Gennemsigtighed har fundet udtryk i forslaget på flere måder, hvoraf den vigtigste er, at offentligheden skal have adgang til at gøre sig bekendt med oplysninger om erhvervsforhold, som er indhentet af Konkurrencenævnet. Der er dog sat en grænse for, hvilke oplysninger man kan få indsigt i, og hvilke oplysninger, der kan offentliggøres. Specielt gælder undtagelsesbestemmelser for oplysninger om virksomheders drifts- og forretningsforhold.

Behovet for indgreb mod konkurrencebegrænsninger skønnes generelt at blive mindre i takt med øget gennemsigtighed.

Konkurrencenævnets muligheder for indgreb er først og fremmest et påbud til virksomheden om ikke at overskride visse priser og avancer.

Lovforslaget har været udsendt til høring hos FANG, Foreningen af danske virksomhedsejere i Grønland, Centralforeningen for Hotelejerne og Restauratører, Grønlands arbejdsgiverforening og og Forbrugerrådet. Forbrugerrådet har ikke fremført bemærkninger til lovforslaget. De øvrige interesseorganisationers bemærkninger afventes.

Undlader vi at gennemføre mulighed for, at der kan ske en regulering af konkurrencen på markedet, lader vi

en oplagt mulighed for dannelsen af nye monopoler stå åben, og det er jo netop disse monopoltilstande, vi skal undgå.

De administrative konsekvenser af lovforslaget forventer vi på nuværende nuværende tidspunkt bliver meget begrænsede, da man skal se på størrelsen af det grønlandske marked, sammenholdt med, at en sag skal være af en vis væsentlig karakter for at blive taget op.

Med disse bemærkninger forelægger jeg hermed på Landsstyrets vegne lovforslaget til Landstingets velvillige behandling og tilslutning.